

שנה
שמינית

קובץ האור לחיים

מאמרים ושיחות
מרו ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויצא תשפ"ו

אמנת השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:44	17:10	* 16:19	ת"א
17:40	17:08	16:17	חיפה
17:39	17:08	16:17	ב"ש
17:44	17:10	16:20	
* לנוהגים 40 דק': 15:59			

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
02-5380014 02-5000455 או בטלפון:
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויצא תשפ"ו

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית

1	המפזר הוא המרוויח
		פרשה למעשה:
5	עמידה בנסיונות
7	מתיקות התורה
10	עמל של תורה
14	איני חפץ ב'לחם חסד'!
18	רושם על הצדיקים הנותרים...
20	החלטה שמתקבלת
23	הכוונה שבנשיקות לבן

המפזר הוא המרוויח

אם צוברו לעצמו, ולא דואג להפריש ממנו לצדקה, לסייע לנצרכים ולתמוך בלומדי תורה - הריהו מפספס את מטרת החיים.

הוא לא בא לעולם כדי לצבור עוד ועוד הון ועושר, שלא יועילו לו מאומה בהגיע יומו, "כי לא בָּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל" (תהלים מט, יח).

רק מי שמבין את תכלית החיים האמיתית יכול לנדוד "וְכָל אִשָּׁר תִּתֵּן לִי עֵשֶׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לָךְ" ולדעת שהכסף משמש אמצעי להשגת מטרות רוחניות, גבוהות ונעלות.

וְכָל אִשָּׁר תִּתֵּן לִי עֵשֶׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לָךְ (בראשית כח, כב).

מתוך נדרו של יעקב אנו למדים לימוד חשוב בנוגע לכל תכלית חיינו בעולם,

תכלית אליה צריכה נפשנו להיות נכספת בכל עת.

"הכסף משמש

אמצעי להשגת

מטרות רוחניות,

גבוהות ונעלות"

יעקב אבינו מלמד אותנו שאין לעולם הזה כל ערך אמיתי, ואין בו כל מטרה בפני עצמה. העולם הזה מְשִׁמֵּשׁ כמקום בו יש באפשרותנו לקנות קניינים רוחניים, ולהעפיל

גבוה מעל גבוה. זוהי מטרת החיים ולהשגת המטרה הזאת עלינו לשאוף.

כדי לחיות - צריך כסף! זוהי עובדה ברורה שאין עליה עוררין. השאלה היא: מה בן אדם עושה עם הכסף הזה שהוא מרוויח?

"אֲבִירֵי לֵב הָרְחוּקִים מִצְדָּקָה" (ישעיהו
מו, יב).

בבעלותו של אותו עשיר היו מספר
דירות, ואת אחת מהן השכיר ליהודי
בשם משה מזרחי, שגם הוא עסק
במסחר ביהלומים ובאבנים טובות.

משה מזרחי היה היפוכו הגמור של
יעקב שיזבי. הוא חי ברווח ולא
בצמצום, למען אחרים ולא רק לעצמו.
דרך קבע היו סועדים על שולחנו
אורחים, והוא היה מארחם בלב שמח
ובנפש חפצה.

הדבר חרה למר יעקב. והוא דרש בכל
תוקף ממר משה לחדול ממנהגו.
משה טען כי שכר את הדירה כדת
וכדין, וזכותו המלאה לארח בדירה
את מי שהוא חפץ.

יעקב היה נוהג לעקוץ את משה:
תראה את הצלחתי הכבירה. בבעלותי

שאיירע לפני כמאתיים וחמישים שנה
בדמשק:

בעיר התגורר יהודי עשיר בשם יעקב
שיזבי, שהתפרנס ממסחר באבנים
טובות ומרגליות. הוא נחל הצלחה
רבה בעסקיו.

סחורתו התפרסמה כמשובחת ויקרה
ביותר, וכל עשירי האזור היו באים
לסחור איתו ולקנות ממנו את האבנים
היקרות.

אולם, לעשות צדקות וחסדים עם
ממונו העצום - 'מאן דכר שמיה',
בשום פנים ואופן. הוא לא הסכים
להכניס איש לביתו, לא משרתים ולא
אורחים, משום שלא רצה שאנשים
יִדְעוּ עליו ועל עושרו.

כך חי לעצמו, בדיסקרטיות מוחלטת,
בצמצום, מבלי להנות אחרים מנכסיו.
והיו, הוא ואשתו, ממש בבחינת

להצלחת
אביחי בן מלכה

מכר את היהלומים למי שמתעסק במסחר באבנים טובות. אתחפש כאחד מפשרי העם, אעשה עצמי כחרש אילם, אשר לא פותח פיו, וארחרח בין סוחרי היהלומים, אולי יתחדש דבר מה.

הוא הלך לבית הכנסת, שם פגשו משה מזרחי, וכהרגלו בקודש הזמינו להתארח בביתו, לסעוד ולנוח.

והנה, בדיוק באותו זמן, הוא שומע את קולו של יעקב שיזבי בוקע מעברו השני של הקיר - שהפריד בין שתי הדירות - אומר לאשתו: קניתי מהמשרתת שבארמון המלוכה את ארגז היהלומים של המלך. שמעתי כי נערכים חיפושים נרחבים אחר הגנב,

רכוש רב, ולך אין אפילו דירה בבעלותך, ואתה נאלץ לשכור ממני דירה למגורים.

לעומתו השיב משה: השמחה שלך היא להרבות עושר, ואילו השמחה שלי היא להרבות בצדקות וחסדים.

והנה, ביום מן הימים, נגנב מארמון המלך ארגז עם יהלומים מובחרים. שוטרי המלך וחייליו שהופקדו על המשימה למצוא את הגנב נחלו כישלון חרוץ. המלך הבטיח סכומי כסף גבוהים במיוחד למי שיצליח להביא מידע שיוביל ללכידתו של הגנב, אך כל קצה חוט לא נמצא, "וַיֵּלְאוּ לְמִצְאָהּ הַפֶּתַח" (בראשית יט, יא)...

ואז הגה המלך רעיון: הרי בוודאי הגנב

לאור הביקש הגדול

המבצע ממשיך!

כל הסט (11 חלקים)

רק ב-250 ש"ח בלבד!

המבצע

עד גמר המלאי

לפרטים: 050-4106056

בין השעות 14:00-18:00

אפשרות למשלוח ברחבי הארץ

מכרת את הארגז?"

"למשה מזרחי".

"היזהרי! למי מכרת את הארגז?"

"ליעקב שיזבי", הודתה. "הוא שהורה לי להשיב שמכרתי אותו למשה מזרחי, אם אֶשְׁאַל".

לבסוף, המשרתת נידונה לתלייה, יעקב שיזבי ואשתו נשלחו למאסר עולם, כשכל נכסיו הולאמו למלכות.

את משה מזרחי, ובני משפחתו, הזמינו לארמון, שם הוציא המלך את הסל עם המצרכים שמשה ואשתו כיבדו בהם את המלך ביציאתו מביתם.

הם היו המומים... אך בזה לא תמה תדהמתם! היא התעצמה שבעתיים כשהמלך נתן בידם שטר, כתוב וחתום, שחלק נכבד מרכושו של יעקב שיזבי עובר אליהם!

או אז התגלה הדבר, יעקב שחי רק לעצמו - נשאר בסופו של דבר בלי כלום, ומשה שחי למען אחרים - הוא זה שיצא מְרוּוּחַ.

ואני מפחד מאד שיגלו אותו אצלי. כדאי שנחביא אותו במחסן העצים שהשכרתי למשה מזרחי ביחד עם הדירה.

כדרכם בקודש משה ואשתו אירחו בכבוד גדול את האורח, ואף ציידו אותו בסל עם מצרכים בצאתו מביתם.

מיד עם שובו לארמונו ציווה המלך לבחירי שוטריו וחייליו לפשוט על ביתו של משה מזרחי, כשהוא (המלך), יוצא בראשם.

"פתח מיד את מחסן העצים שבבעלותך!", ציוו עליו בתקיפות. "אכן יש מחסן כזה", השיב כשכולו רועד מפחד, "אולם יש בו רק עצים". "קרא מיד לבעל הבית ולאשתו!".

יעקב ואשתו התייצבו לפני המלך, כפי שציווה עליהם.

"פתחו מיד את מחסן העצים!"

"השכרנו אותו למשה. המפתחות אצלו".

"פתחו מיד!" הרעים המלך בקולו.

המשרתת זומנה בבהילות: "למי

עמידה בנסיונות

הגורם להשראת השכינה בבריאה.
למרכבת השכינה יש ארבע רגליים,
והם האבות הקדושים ודוד המלך,
ועל זאת אומר ה"אור החיים" הקדוש
שיעקב אבינו היה הרגל הרביעית של
המרכבה, והוא העיקר, כי כיסא שיש
לו רק שלוש רגליים אינו יכול לעמוד
יציב, והרגל הרביעית היא זו
המעמידה, ומאחר ויעקב היה הרגל
הרביעית של המרכבה, לכן הוא נחשב
כעיקר העמדת כיסא השכינה.

וְהָיָה ה' נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם אֲבִיךָ וְאֵלָיִי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִצְרָעָה
(בראשית כח, יג).

ה"אור החיים" הקדוש עומד על
הדגשת הכתוב שהשי"ת ניצב 'עליו'
ואומר: "ירמוז גם על יעקב, על דרך
אומרים ז"ל (בראשית רבה מז, ו): האבות
הם מרכבה לשכינה, ולהיות שהוא
רגל רביעי יאמר בדיוק 'ניצב עליו'
יותר מעל אברהם ויצחק, כי הוא עיקר
העמדת הכיסא."

אם נתבונן על הנהגת יעקב אבינו
בבריאה, נוכל להבין את תפקידו
העיקרי. כל חייו הוא נאלץ להתמודד
עם ניסיונות קשים. עשרים שנה
התגורר בבית לבן, אותו רשע מרושע,

חז"ל אומרים כי האבות הקדושים הם
'מרכבה לשכינה', כלומר, הם אלו
הגורמים לשכינה שתשרה בעולם,
ולפיכך אומרים על אדם גדול
ש'שרתה עליו שכינה', כי הוא זה

כל הכוחות שיש לנו לעמוד בניסיון, הם מכוח העמידה בניסיון של יעקב אבינו.

את הכוח הזה הוא השריש בשבטים הקדושים, ובלעדיו לא היה לנו כלל את הכוח לעמוד בניסיונות.

לכן נחשב יעקב אבינו הרגל המעמידה של המרכבה הקדושה, והוא כדברי ה"אור החיים" הקדוש - הרגל העיקרית, כי הוא זה שהנחיל לצאצאיו לדורות עולם את הכוח לעמוד בניסיונות.

כל אחד ואחד מאיתנו מתמודד כל הזמן עם קשיים וניסיונות, ורק בזכותו של יעקב אבינו, יש לנו את היכולת לעמוד בהם ולהצליח.

כל כולו תאוות הממון ורמאות. כלפי חוץ הציג עצמו כאדם הישר ביותר בעולם, אך הוא היה הרמאי הגדול מכולם. את בתו שהבטיח להשיא ליעקב, החליף בבת אחרת. את כל אנשי העיר הוא 'גייס' שיסייעו לו ברמאות, וכולם ידעו שאסור 'להתעסק' איתו כי הוא אדם מסוכן.

בתוך הבית הזה, התגורר יעקב אבינו עשרים שנה, ונותר הוא שלם ומיטתו שלימה.

העמידה בניסיונות - זה תפקיד האדם בבריאה. כל אחד נמצא בתוך משפחה, בין קרובים וידידים, ועליו להתנהל איתם בטוב טעם, בשכל ובדעת, ולא להיות מושפע מהם לרעה.

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי

ימי חמישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

מתיקות התורה

בדברי ברכתו ליעקב, שכאשר "הקל קול יַעֲקֹב", אזי אין "וְהַיָּדִים יָדִי עָשׂוּ" (שם כז, כב).

יעקב שהה שם ארבע עשרה שנה, ובכל אותן שנים לא שכב לישון בלילה.

הגמרא (נדרים טו ע"א) אומרת, שאם אדם נודר נדר שלא לישון שלושה ימים - מלקים אותו וישן לאלתר, כיון שאין מציאות שאדם יוכל שלא לישון שלושה ימים רצופים.

לכן ברור הדבר שיעקב אבינו ישן באותן שנים שהיה בבית מדרשם של שם ועבר, אבל הוא לא נשכב במיטה לישון. הוא ישב ולמד בריצפות, ללא הפסקה, ונרדם כאשר הוא יושב ליד

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָּא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כה, יא).

על המילים "וישכב במקום ההוא" כתב רש"י: "לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

לאחר שקיבל יעקב את הברכות מיצחק, נאלץ לברוח מבית אביו, כיון שעשו ביקש להורגו.

היכן יכול יעקב אבינו להתחבא מפני אחיו, ולהיות בטוח שעשו לא יגיע לשם? רק בשיבת שם ועבר.

כאשר הוא לומד תורה - אין עשו יכול לפגוע בו, כמו שאמר יצחק אבינו

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת
מִרְדְּכִי בֶן רִגְיָנָה ז"ל

כאשר היו מביאים לו אוכל, היה קם ממקומו ללכת ליטול ידיים, ואז באחת ההזדמנויות, שאלוהו הבחורים מהיכן הוא קיבל את החשק הזה ללמוד תורה בהתמדה כה מופלאה.

אמר להם הזקן: "נערים חביבים, בואו ואספר לכם. בצעירותי למדתי בישיבת וולוז'ין, הייתי בחור מוכשר מאוד, אבל לא היה לי הרבה חשק ללמוד. הייתי לומד את הגמרא מהר, מבין את מה שכתוב ולאחר מכן יושב ומתבטל ומדבר עם בחורים שישבו לצדי.

"יום אחד ניגש אלי ראש הישיבה ואמר לי: 'המשנה באבות (ג, ב) אומרת: 'מִנֵּין שְׂאֵפְלוּ אֶחָד שְׂוִישָׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שְׂהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שְׂכָר? שְׂנַאֲמַר (איכה ג, ב): 'יֵשֵׁב בְּדָד

השולחן, וזאת כאמור כדי להיות בטוח שידייו של עשו לא תוכלנה להשיגו.

ראיתי בענין זה סיפור מיוחד שסיפר הדרשן רבי יעקב גלינסקי זצ"ל:

בצעירותו הוא למד בישיבת "בית יוסף" נובהרדוק בעיר ביאליסטוק, בראשה עמד רבי אברהם יפהן זצ"ל.

בבית המדרש בעיר, ישב יהודי זקן, שלמד יומם ולילה בהתמדה. הוא לא יצא מבית המדרש, את האוכל היו מביאים לו לשם, וכאשר היה עייף, היה מניח את ראשו ונרדם במקום. רק לקראת שבת היה יוצא לביתו מבית המדרש.

כאמור, הוא היה לומד ללא הפסקה, ולא ניתן היה לדבר איתו כלל. רק

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

וַיֵּדֹם כִּי נָטַל עָלָיו.

"הרי שאפילו אחד שלומד תורה, הקב"ה יושב ולומד איתו ונותן לו שכר על כך. ואם שניים לומדים תורה, אומרת שם המשנה שהשכינה שרויה ביניהם. והנה בעת שאינך לומד - הינך מסלק את השכינה, וכאשר אתה מבטל מלימוד את היושבים לידך, הינך מסלק את השכינה גם מביניהם. איזה צער אתה גורם לקב"ה ואיזה נזק אתה גורם לעצמך, כאשר אתה יכול ללמוד עם השכינה ואינך עושה זאת!"

"לאחר ששמעתי את דברי ראש הישיבה, הבנתי בפעם הראשונה, שכאשר אני לומד תורה הריני יושב עם השכינה, ואז החלטתי שיותר אינני מבטל את הלימוד עם הקב"ה. קיבלתי מתיקות בתורה, עד שאינני יכול

להפסיק מלימוד אפילו לרגע אחד. ומאז שאשתי נפטרה, אינני עוזב את בית המדרש כל השבוע, ורק בשבת ילדיי באים לקחת אותי אליהם."

כאשר אדם מרגיש את מתיקות התורה, הוא לא יכול לעזוב את הלימוד אפילו לרגע.

הרי כך אומר ה"אור החיים" הקדוש (דברים כו, יא): "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם."

לא כל אחד זוכה למעלה זו, אבל עלינו להתפלל שהקב"ה יזכנו לחוש את מתיקות התורה.

עמל של תורה

צעיר ממנו בארבעים שנה, היה אומר:
"זהו, מספיק. לך לישון!..." אבל הוא
עצמו המשיך ללמוד.

בוקר אחד, הגיע רבי אליהו שטרית,
שהיה כותב את חידושיו, וראה את
כמות הדפים - מלאי החידושים -
שהתחדשו במהלך הלילה. הוא פנה
למרן ושאלו: "רבינו לא ישן כל
הלילה?" נענה מרן והשיב לו: "לא
באה לי שינה..."

מרן לא היה הולך לישון! הוא היה
לומד ולומד עד שהשינה היתה באה
אליו. שם - במקום שלמד - נרדם.
בבחינת מה שנאמר ביעקב אבינו "וַיֵּלֶן"
שם - כִּי בָא הַשְׁמַשׁ.

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשְׁמַשׁ
(בראשית כח, יא).

יעקב אבינו עובר דרך הר המוריה -
הר הבית ובית המקדש, המקום בו
אביו - יצחק אבינו - נעקד על גבי
המזבח. "אמר הקב"ה: צדיק זה בא
לבית מלוני ויפטר בלא לינה? מיד בא
השמש" (חולין צא ע"ב).

"כי בא השמש" פירושו, שיעקב אבינו
לא הלך לישון. הוא לא בא אל השינה,
אלא השינה באה אליו.

מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל היה יושב
כל לילה ולומד עד שעה שתיים או
שלוש לפנות בוקר. בשעות אלו גם
היה כותב את חידושיו. כל זאת גם
בהגיעו לגיל תשעים. לעוזרו, שהיה

להצלחת
שלום בן אילנה

אמרו חז"ל (אבות ד, ט): "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר".

פשטות הדברים היא, כי מי שיקיים את התורה מעוני - יזכה להעשיר.

ותמה על כך האלשיך הקדוש (ויקרא כה, לו), שהלא היו גדולי תורה רבים שלמדו בעוני ולא העשירו, וזה לשונו: "והנה יעד ממהר רבי חנינא בן דוסא, שקיים את התורה מעוני ולא העשיר עד יום מותו, וכן רבי אלעזר בן פדת ורבה בר נחמני, ורבים עד אין קץ כיוצא בהם".

הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, מי שהקים את יהדות אמריקה ואת עולם התורה שבה, ישב פעם עם ידידו הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, והלה אמר ביאור נפלא על דברי חז"ל אלו, דברים המשמחים את הלב:

אין הכוונה לעוני ולעושר כספי, אלא לעוני ועושר בדעת!

מי שקשה לו ללמוד, הוא מתקשה להבין את השקלא וטריא של הגמרא, מוחו אינו קולט את קושיית התוספות ותירוצו, ואף על פי כן הוא ממשיך

לעמול ולהתייגע, לנסות להבין - זהו "המקיים את התורה מעוני", ולו מובטח כי "סופו לקיימה מעושר" - הוא יזכה שיגיע יום וליבו ומוחו יפתחו להבין ולהשכיל, ללמוד וללמד. כי "נֶפֶשׁ עָמַל עֲמָלָה לֹא" (משלי טז, כו), והבא להיטהר - מסייעין אותו".

כשרבי אהרן קוטלר שמע את הפירוש הנ"ל הוא פרץ בבכי.

שאלו הרב הוטנר לסיבת בכיו, והוא השיב: "הקב"ה חנן אותי בכישרונות מיוחדים. בכל שלב בחיי לא היה לי קושי בלימוד התורה. לא קיימתי את התורה מעוני. ומשום כך אני בוכה: אילו היה לי קושי בלימוד התורה - הייתי יכול להעפיל לגבהים גבוהים יותר מאשר מה שאני עכשיו!"

עמל התורה - זו היתה מעלתו המיוחדת של מרן זצוק"ל!

רבים שואלים: איך יתכן כדבר הזה, שבן אנוש יידע עשרות אלפי ספרים על בוריים בעל פה? התשובה לכך היא: עמל התורה! מרן עמל בכל

אלא, שמיד כשמרן הגיע הביתה - והשעה היתה קרוב לאחת עשרה בלילה - הוא פשט את גלימתו, וממש רץ לשולחנו והחל לכתוב. נעמדתי ליד השולחן בתקווה שיבחין בי ויזכור לברך אותי. אני מצידי לא העזתי, כמובן, להפריע לו.

בשעה שלוש בלילה הרים מרן בפעם הראשונה את עיניו מהספרים בהם למד, והבחין בי!

"מי אתה ומה אתה עושה כאן?" שאל.

"אני הוא זה שהרב הסכים לברכו", השבתי.

"אוי ואבוי! תמחל לי!" התחנן מרן לאחר שזוכר בהבטחתו. "פשוט שקעתי מיד בלימוד ושכחתי. ועתה שב עימדי ותשטה משהו".

"רבנו לא צריך לבקש את מחילתי", הסמקתי כולי. ומרן הודה לי בכל לב, ונתן לי את ברכתו.

מרן, שידע את ערכה של התורה הקדושה, השקיע בה את כל כוחותיו.

כוחותיו על התורה הקדושה, וגם דברים שכבר שלט בהם - היה ירא שמא ישכחם, ולכן היה חוזר עליהם שוב ושוב. החזרה היא עמל התורה.

ובעת לימודו - היה שוכח מכל העולם! פגשתי, באחת הבריתות, יהודי שהיה נוהג לגונן על מרן כשהיה יוצא מהשיעור בבית הכנסת היזדים, וההמונים היו מתנפלים עליו לשאול ולהתברך, והוא - שהיה גיבור כוח - היה מרחיק את האנשים שלא ילחצו את מרן.

וכך סיפר לי: פעם אחת, כשמרן יצא מהיזדים, ואני כהרגלי הרחקתי מעליו את הקהל, שמעתי שהנהג מזכיר למרן שעליו להגיד לי תודה על כך שאני מפנה לו את הדרך.

מרן השיב לו שבוודאי הוא מעוניין להודות לי, והורה לנהג לומר לי להיכנס לרכב, ושם יודה לי.

מרן התיישב ברכב ומיד שקע בתלמודו. הנהג הציע לי להתלוות אליהם לנסיעה ולעלות הביתה, שם ייתן לי הרב את ברכתו.

שמא ישכח...!

"וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ" (בראשית כח, טז) -
אומרים על כך חז"ל (ילקוט שמעוני פרשת
ויצא רמז קכ): "אל תקרי מִשְׁנָתוֹ אלא
מִפְּנֵי שְׁנָתוֹ". וכי איזו שינה היתה
ליעקב? שינה עם סולם שראשו מגיע
השמימה, עם מלאכי אלוקים עולים
ויורדים, שינה עם הבטחות מפליגות
ונשגבות, ואף על פי כן הדבר החשוב
ביותר ליעקב אבינו הוא המשנה,
התורה בה הוא עסוק. עד כדי כך
שהוא קץ בשינה הזאת - ויקץ מלשון
נִשְׁקָץ בה - ובלבד שיוכל להמשיך
לעסוק בתורה.

עמל והתייגע בה, בשקיעות מוחלטת,
בלי להתעייף, כמעט בלי לאכול ובלי
לישון.

בניו סיפרו, כי בבוקר, מיד לאחר
שאמר את ברכות התורה, רץ ללמוד,
בלי להתמהמה, עד שהגיע זמן
התפילה. ובוקר אחד, כשראוהו רץ
לשולחן הכתיבה ומתחיל לכתוב,
שאלוהו: מה קרה? והשיב: "הראוני
בחלומי פלפול ארוך בדברי הפוסקים
ואני ממחר לכתוב אותו פן אשכח
ממנו משהו!" וכי באמת היה חשש
שמרן ישכח? הלא כל התורה כולה
היתה מונחת בזיכרונו כמונחת על כף
ידו! אלא, כך היה מרן! היה לו פחד

להצלחת

נחשון בן מלי

איני חפץ ב'לחם חסד'!

עו, א), אשר דמותו חקוקה במרכבה העליונה, יתנה תנאים עם הקב"ה?
אכן, חלילה וחס לחשוב שיעקב אבינו התכוון לומר שעבודת ה' שלו מותנית בהנהגת ה' כלפיו.

הספורנו פירש, שכך אמר יעקב: אם יהיה לי כדי חיי, "לחם לאכול ובגד ללבוש", ואם אעמוד בכל תלאות הדרך "ושבתי בשלום אל בית אבי", בבריאות הגוף והנפש, אזי "והיה ה' לי לאלוקים" - 'אלוקים' זו מידת הדין. הוא יוכל לעמוד בביקורת ובמבחן של

וייך יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הנה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים (בראשית כח, כ-כא).

לכאורה תמוה מאוד. אומר יעקב: "אם יהיה אלקים עמדי - והיה ה' לי לאלקים", ומה אם לא יתן לו הבורא יתברך לחם לאכול ובגד ללבוש, האם אז ה' לא יהיה לו לאלוקים ח"ו? היעלה על הדעת לומר כדבר הזה?! יעקב אבינו, בחיר האבות (בראשית רבה

בס"ד

לאור הביקוש הגדול

המבצע מחשיך!

**כל הסט (11 חלקים)
רק ב-250 ש"ח בלבד!**

לפרטים: 050-4106056
בין השעות 14:00-18:00

אפשרות למשלוח ברחבי הארץ

המבצע
עד גמר המלאי

מידת הדין.

ועם כל זאת, הם הגיעו לפסגות רוחניות! רבי אלעזר בן פדת קיים בעצמו: "בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה תְּמִיד (משלי ה, יט) בדבקות גמורה (עירובין נד ע"א), עד שנהיה ל"מרא דאתרא דישאל" (נדה כ ע"ב).

רבה, עם כל עניותו ודוחקו, היה "עוקר הרים" בפלפולו, הוא התמנה כראש ישיבה בהיותו בגיל שמונה עשרה, עמד עשרים ושתיים שנה בתפקיד זה (ברכות סד ע"א), והיה יחיד בדורו בנגעים ואהלות (בבא מציעא פו ע"א).

לחם לא היה להם - והם העפילו לפסגה!

לרבי יהודה לא היה בגד ללבוש (נדרים מט ע"ב), אך דבר זה לא מנע ממנו להתעלות בתורה ובעבודת ה', עד שהיה ל"ראש המדברים בכל מקום" (ברכות סג ע"א), מורה הוראה בבית רבי

אך עדיין קשה, הלא התנאים והאמוראים הקדושים, בניו של יעקב אבינו, לבטח לא הגיעו לדרגתו, ובכל זאת עמדו בצדקותם גם בלי לחם לאכול ובגד ללבוש. הם היו עניים מרודים, אך עמדו בניסיונות קשים ונשארו צדיקים גמורים.

הגמרא (תענית כה ע"א) מספרת על רבי אלעזר בן פדת שהקזיז דם והוצרך לאכול דבר מה להברות את גופו, שאם לא כן יסתכן (כמבואר בשבת קכט ע"א), ולא מצא בביתו מאומה מלבד שן שום, ואכלה ואיבד את הכרתו.

בבית רבה לא היה מצוי אפילו מאכל בהמה לתתו לבני הבית (מועד קטן כח ע"א).

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

במידת הדין, שיעמיד אותו בניסיונות.
אף שהוא כבר לא צעיר, אין לו ילדים,
והוא חסר כל - עם זאת הוא שמח
בניסיונות וחדור באמונה שיצליח
לעמוד בהם והקב"ה לא יעזבוהו.

אמר יעקב אבינו לפני הקב"ה: ריבונו
של עולם, אני יודע שיהיו לי ניסיונות,
וזה מה שאני רוצה! לשם כך באתי
לעולם - לעמוד בניסיונות! 'בְּחַנֵּי ה'
יִנְסֵנִי' (תהלים כו, ב).

אינני רוצה לקבל שום דבר בחינם,
אלא הכל יהיה בבחינת 'אלוקים' - על
פי דין. אם מגיע לי - תן לי, ואם לאו -
אל תיתן לי! אפילו לחם ומים איני
רוצה לקבל בחינם, איני רוצה 'לחם

(מנחות קג ע"ב), ופניו האירו מחכמתו
(ירושלמי פסחים פ"ה ה"א).

כיצד ייתכן אם כן, שיעקב אבינו יתנה
את יכולתו לעמוד בצדקותו ב"לחם
לאכול ובגד ללבוש"?

אכן יש לומר, כי בוודאי לא התכוון
יעקב לומר שצדקותו מותנית במצבו
החומרי, אלא אדרבה, הוא ביקש מה'
יתברך שההנהגה עימו תהא במידת
הדין ולא מידת הרחמים!

שכן ידוע כי שם הוי"ה הוא מידת
הרחמים ושם אלוקים הוא מידת
הדין, וביקש יעקב: "אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים
עִמָּדִי", הוא רוצה שהקב"ה ינהג עימו

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי חמישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

יִבְחֶן" (תהלים יא, ה) - ה' בוחן את הצדיקים ואנשי המעלה, ולא את הרשעים נחותי הדרגה.

"נִתְּנָה לִירָאָה גַם לְהַתְנוּסָה" (שם ס, ו), הניסיון ניתן לאדם כדי לגדלו ולרוממו, זהו הסולם שבאמצעותו יוכל לעלות ולהתעלות. לכן, אין להתעצב ולהישבר מהניסיונות אלא אדרבה, לשמוח ולעמוד בהם בעוז ובגאון!

צא ולמד מהאבות הקדושים. יעקב אבינו, לא זו בלבד שאינו נרתע מנסיונות, אלא אף מוכן שהקב"ה ינהיג אותו במידת הדין. וממי למד זאת? מאבותיו הקדושים - אברהם ויצחק.

שניהם עבדו את ה' יתברך במידת הדין ולא ביקשו שיעשה איתם חסדים, אלא עמדו בכל הניסיונות שניתנו להם.

חסד'. די בזה שהנשמה בעולם העליון התעדנה ונהנתה בחסד. לעולם הזה בא האדם כדי להתנסות ולעמוד בניסיון, ולקבל את הדברים בדין ולא בחסד.

אנו מבקשים ומתפללים שה' יתברך לא יביאנו לידי ניסיון, אך עלינו לדעת שהעולם הזה הוא עולם של ניסיונות, ועלינו לעמוד איתנים, לא להרכין את הראש ולא ליפול בעצתו של היצר הרע.

לפעמים באים על האדם ניסיונות והוא נרתע לאחוריו, מרגיש שאינו יכול לעמוד בהם.

אך האמת שאדרבה, עליו לשמוח שיש לו ניסיונות! הדבר מראה כמה הוא גדול ובר מעלה, שאם לא כן הקב"ה לא היה מביאם עליו. "ה' צִדִּיק

רושם על הצדיקים הנותרים...

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה
(בראשית כה, י).

בכך, גם כאשר הצדיק ספון בבית
המדרש.

מדוע כפלה התורה ואמרה גם
"ויצא" וגם "וילך"?

אם היה מקום יישוב ללא בית כנסת,
ונבנה בו בית כנסת לתורה ולתפילה,
הדבר מורגש באווירת המקום
מקצה מזרח ועד קצה מערב.

מפרש רש"י: "לא היה צריך לכתוב
אלא 'וילך יעקב חרנה', ולמה הזכיר
יציאתו? אלא מגיד שיציאת צדיק
מן המקום עושה רושם, שבזמן
שהצדיק בעיר הוא הודה, הוא זיוה,
הוא הדרה. יצא משם - פנה הודה,
פנה זיוה, פנה הדרה."

כך הדבר גם לגבי תלמיד חכם -
קדושתו מתפשטת אפילו אם לא
רואים אותו בכלל.

ולכאורה הדבר אינו מובן: הלא יעקב
אבינו היה "אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֶהָלִים"
(שם כה, כז), ומאחר ותמיד היה יושב
בישיבה ולומד תורה, ולא הסתובב
כלל ברחובות ובשווקים - איך
בכלל הרגישו בני העיר בהימצאו או
בצאתו?

רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל היה
מכונה "סנגורם של ישראל", מאחר
ותמיד היה רואה את הצד הטוב
במעשיהם של ישראל, ומלמד
עליהם סגוריה.

רואים מכאן, שהתורה הקדושה
- היא בעצמה גורמת שהקדושה
והטהרה של הצדיק מתפשטת
באווירו של המקום, וכולם מרגישים

מסופר עליו, שפעם אחת ביום שבת
קודש שב מבית הכנסת, ופניו היו
מאירות מקדושת השבת, ופתאום
ראה מולו יהודי מעשן סיגריה.

צער רב הצטער רבי לוי יצחק, ואמר
ליהודי בקול רך: "שבת שלום, רבי

כך אמר הרבי לפני הקב"ה: "על כל מה ששאלתי אותו הקפיד אותו יהודי לומר את האמת, ולא שיקר... יכול היה לשנות מן האמת, ולומר שלא ידע, אך לא עשה כן. מי כעמך ישראל!..."

יהודי. כלום שכחת שיום שבת קודש היום?"

"לא, רבי", ענה האיש בחוצפה. "לא שכחתי ששבת היום".

"ואולי אינך יודע שכתוב בתורה (שמות לה, ג): 'לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִזְבְּחֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת'?" ניסה רבי לוי יצחק ללמד עליו זכות.

ושוב ענה היהודי בעזות מצח: "דווקא יודע אני שכתוב!"

מטבע הדברים, יכול היה רבי לוי יצחק להקפיד ולומר - איזה רשע מרושע הוא אותו אדם! עד כדי כך מגעת חוצפתו ושפלותו!

אך ראו איזו סנגוריה מצא רבי לוי יצחק לומר על אותו יהודי, תסמרנה שערות הראש...

רבי לוי יצחק כיהן זמן מה כרב בעיר ז'ליחוב, אך הוכרח לעזוב את הקהילה מאחר וקמו לו הרבה מתנגדים.

אחד מראשי העיר, שהיה גם מראשי המתנגדים לו, ביקש להקניטו ואמר לו: "הרי כתוב שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם. דע לך, אנחנו לא מרגישים שום רושם ושום חיסרון בזה שאתה יוצא מהעיר..."

בכך ביקש האיש לרמוז לו, כמובן,

ומדוע?

יעקב אבינו השאיר אחריו בעיר את יצחק ורבקה, ומאחר והיו צדיקים בעיר עשתה יציאת הצדיק רושם. לעומת זאת, אברהם אבינו השאיר בעיר רק רשעים, ולכן לא היה על מי להותיר רושם..."

שאין הוא צדיק אמיתי, כי אילו היה צדיק - היה נוצר רושם.

השיב לו הרבי: "על אברהם אבינו אומר הכתוב **"וַיֵּלֶךְ אֲבָרָם"** (בראשית יב, ד) ולא **"ויצא אברם"** כפי שנכתב על יעקב אבינו.

החלטה שמתקבלת

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

שאלו הרב: "אמור לי, אם עכשיו תשמע בת קול מן השמים, כביכול ה' יתברך בכבודו ובעצמו מדבר אליך ואומר: 'חתן יקר, עליך לעקור מדירתך ולקנות דירה במקום אחר!' מה תעשה?"

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלָאָה הַשְׂדֵּה... וַיֹּאמֶר לָהֶן רֵאָה אֲנֹכִי אֶת פְּנֵי אֲבִיכֶן... (בראשית לא, ד-ה).

מעשה בבחור שזכה לשידוך הגון, וגם קיבל דירה מסודרת במקום טוב.

זמן קצר אחרי חתונתו נכנס אל

לעילוי נשמת

ר' אליהו בן שמחה סימי ז"ל

לא מתאימה לנו. הנה, תראי את המטבח - כל אדם שנכנס הביתה רואה אותך עומדת ומבשלת, זה לא מתאים לנו... את הערה הזאת אַתָּה הערת וְאַתָּה צודקת!...

"אחרי שתסכים עימך, תאמר: 'האמת שגם שמעתי בת קול משמים שאמרה לי לעבור דירה...' והיא מיד תאמר: 'מה אתה מדבר! אם הקב"ה אמר לך כך - אין שום שאלות! מדוע בכלל הינך שואל לדעתי, ודאי שעוברים!'"

"ואם תשאלני", המשיך הרב בדבריו לחתן, "מה פתאום לנהוג כך, הלא אם בת קול אומרת - צריכים

"מה השאלה", ענה החתן מיד, "אם אשמע בת קול משמים, תיכף ומיד אארוז את חפציי ואעבור דירה!" "חלילה", אמר לו הרב, "בשום אופן אין לנהוג כך!..."

הבחור לא הבין מה הרב מתכוון, הלא שמע בת קול!

"ראה נא", פתח הרב והסביר, "גם אם בת קול אומרת לך לעקור מדירתך, אל לך לבוא הביתה ולהורות לאשתך לארוז את החפצים במהירות. עליך לגרום לכך שהיא תגיע למסקנה הזו מעצמה, וזאת על ידי שתציג בפניה את חסרונות הדירה, כמו למשל: 'את יודעת, נראה לי שהדירה הזאת

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

לאביהן, וכפי שאכן התבטאו (שם, יד-טז): "העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו הלא נכריות נחשבונו לו וכו' ועתה כל אשר אמר אלקים אליך עשה!"?

"אלא, יעקב אבינו מלמד אותנו כאן יסוד גדול בהנהגת האיש בביתו: גם אם ברור לך מה צריך לעשות על פי תורה - הצג לפני רעייתך את הענין על כל צדדיו, ותן לה לומר מעצמה את ההכרעה, שתסכים מדעתה על הדבר ואז תעשהו מתוך שמחה".

"אתה שומע, חתן יקר, איך מתנהגים עם אישה?" פנה הרב אל החתן. "לא אומרים לה: 'כך כתוב בהלכה, מה את רוצה ממני!...' אלא צריך להראות לה את כל הנתונים, לכוון אותה למסקנה המתבקשת, ואז לומר שיש גם תנא דמסייע לך, הלכה מפורשת... אין ספק כי תגיב בהתפעלות: 'איזו הלכה מובחרת!...' ותרצה בכל ליבה לקיים את רצון ה'".

לקיים את הדברים בכל מחיר, באש ובמים! - התשובה היא, שכך רואים מפורש בתורה:

"מיד לאחר שהקב"ה נגלה אל יעקב ואומר לו: "שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך" (בראשית לא, ג), יעקב קורא לנשיו אל השדה - [משום שבכל מקום אחר יש אוזניים לכותל או האזנות סתר...] - ומספר להם באריכות גדולה את כל מעלליו של לבן עימו - מחד גיסא, ואת עבודתו הנאמנה והמסורה - מאידך גיסא.

הוא מוסיף לספר להן על התגלות ה' אליו, והוראתו לשוב לארץ מולדתו, וממתין לשמוע את חוות דעתן והסכמתן לעניין.

"ולכאורה תמוה: יעקב קיבל הוראה מה' יתברך לעזוב את בית לבן ולשוב הביתה - שיקום ויעזוב! מדוע הוא צריך להסביר את עצמו בצורה כל כך ארוכה ומפורטת? בפרט שהוא יודע היטב שהצדיקות הללו תלכנה אחריו באש ובמים ואין להן כל קשר

הכוונה שבנשיקות לבן

וכך באמת קרה גם כאן: "וַיְהִי כְשֶׁמַּעַל לְבֶן אֶת שְׁמַע יַעֲקֹב בֶּן אֶחָתוֹ וַיִּרְץ לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹק לוֹ וַיִּנָּשֶׁק לוֹ וַיְבִיאֶהוּ אֶל פִּיתוֹ".

מה יש? כסף...

אמר לבן בליבו: אם עבד של אביו הביא עשרה גמלים, יעקב אבינו שהוא האדון, ודאי יביא מאה גמלים עמוסים בכסף וזהב!

אך כאשר רץ אליו וראה שאין גמלים, אמר בליבו: מה זה? יעקב בא לבד? היכן הגמלים, הכסף והעבדים? כנראה

וַיְהִי כְשֶׁמַּעַל לְבֶן אֶת שְׁמַע יַעֲקֹב בֶּן אֶחָתוֹ וַיִּרְץ לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹק לוֹ וַיִּנָּשֶׁק לוֹ (בראשית כט, יג).

במדרש (בראשית רבה ע) מובא, כשיעקב יצא לחרון, נתן לו יצחק אביו כסף וזהב כדי שיוכל להתחתן, שכן זכר יצחק מה שאירע עם לבן כשהגיע אליעזר לחפש אישה עבורו:

"וַיְהִי כִּרְאֵת אֶת הַנָּזִם וְאֶת הַצְּמָדִים... וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ ה' לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ" (לעיל כד, ל-לא), הוא רק שמע שיש כסף וזהב, וכבר התחיל לרוץ כחץ מקשת...

בס"ד

לאור הביקוש הגדול

המבצע ממשיך!

**כל הסט (11 חלקים)
רק ב-250 ש"ח בלבד!**

לפרטים: 050-4106056
בין השעות 14:00-18:00

אפשרות למשלוח ברחבי הארץ

המבצע
עד גמר המלאי

ויש להבין, מהיכן למדו חז"ל כי זו
היתה מטרת הנשיקות? אולי באמת
הוא נישקו מתוך אהבה, בהיותו בן
אחותו?

ברם, רואים אנו כי לאחר בריחתו של
יעקב מלבן, כאשר לבן משיג אותו,
ונוזף בו על בריחתו ממנו, הוא אומר
לו בין השאר: "וְלֹא נִשְׁתַּנִּי לְנִשֵּׁק
לְבָנִי וְלִבְנֹתָי" (לא, כח).

הוא לא מזכיר ב'נשיקותיו' את יעקב
עצמו, כיון שידע שאין לו מרגליות
בפיו, ואם כן אין צורך לנשקו...

שהביא מרגליות וזהב טהור והחביאם
בכיסיו...

מיד, "וַיִּחַבֵּק לוֹ".

ראה שאין אבנים טובות בכיסים, אמר
בליבו: כנראה הטמין יהלום יקר בפיו
כי פחד שלא ישדדו אותו בדרך.

מיד, "וַיִּנָּשֶׁק לוֹ" - התחיל לנשק בפניו,
אולי שם נמצאים היהלומים...

לבן הארמי לא סתם כך מנשק! "אֶהָב
כָּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כָּסֶף" (קהלת ה, ט), "אֶהָב
שָׂחַד וְרִדָּף שְׁלֹמֹנִים" (ישעיה א, כג), כזה
היה לבן...

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455
נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת והצלחת: מיכל בת אסתר הי"ו, נטע בת ג'והנה הי"ו,
רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רוחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מאיר מאור בן חיה רבקה הי"ו
ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זוהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
רחל רוחאם ללה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, עופר בן ציונה ז"ל,
רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, חיים בן חביבה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעמה ז"ל ת.נצ.ב.ה.